ENTRE DIJOUS

Cohabitar

—Jaume Guillamet—

Només podia sortir dels francesos, dir-ne «cohabitation», de la coexistència civilitzada i/o política entre un president de la República socialista i un govern de la dreta neogaullista. Des del primer moment la paraula m'ha inspirat unes ressonàncies de galanteria utilitària. Els diccionaris sòn d'allò més clars. «Cohabitation *nf* cohabitació» diu el Francès-Català de la GEC. «Cohabitació *f* Acció de cohabitar», diu el Fabra. I afegeix: «Cohabitar, *v intr* Habitar en comú; viure un home i una dona com marit i muller». Matrimoni de conveniències, els francesos. La «cohabitation», sens dubte, posa una nota d'interès suplementa a la política europea i una nota de ponderada frivolitat al vocabulari polític quotidià. «Cohabitation», política a la francesa.

Punteigs de primavera

Mentre els francesos votaven, ençà dels Pirineus el diumenge era gris i boirós, la muntanya invisible i la visibilitat, com la vida, arran de la plana. L'aire tebi anuncia que aviat serà primavera, però la natura amb prou feines es desvetlla. A les vinyes on els pagesos tocatardans encara cremen sarments, ha crescut una breu catifa de verd sota els ceps. I en els camps d'oliveres. Els pobles sòn buits en aquest migdia de diumenge grisós, només alguna mainada. Un home negre passeja el fum de la cigarreta en la solitud del migdia. No és pas cap turista, en aquest poble anònim de vinya. Treballadors africans com ell s'han anat escampant arreu de Catalunya. Esl rius baixen aigua de neu i fins i tot

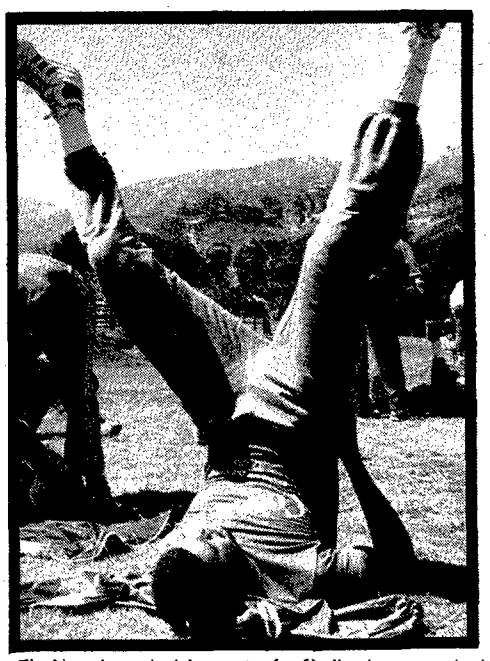

«Els jugadors de bàsquet són fàcils de veure (...) Aquests nois semblen torres humanes una mica estrafetes»

les rieres locals van bé de cabal. Amb la Setmana Santa precoç d'enguany tindrem la il.lusió d'una primavera més llarga i lluïda.

Furor de conversos?

Una entitat de Barcelona, en què de sempre, la seva única llengua és el català, rep la trucada d'un programa de ràdio que diu vetllar per la normalització lingüística. El comunicant ha detectat una fàlta greu en la seva correspondència: resulta que la indicació que el sobre es tanca per autoenganxat és escrita en castellà i en anglès, no pas en català. El receptor no se'n sap avenir, diu que són sobres comercials i que no n'hi ha d'altres. El de la ràdio insisteix. Sembla increïble, però ha passat. L'entitat mereix tot el crèdit i la seva actuació lingüística ha estat sempre impecable. L'emissora que li vol buscar les pessigolles és, si hi arriba, bilingüe.

El ritual blau-grana

La gent blau-grana ha pres novament la plaça de Sant Jaume la vigília cronològica de la primavera. La Recopa de bàsquet i la pre-Copa d'Europa intuïda de futbol han omplert de bandes i cridòria l'aparador institucional de Catalunya. Els jugadors de bàsquet són fàcils de veure, de lluny. Vestits de carrer i trets de la capsa del televisor de l'escenari de la pista, aquests nois semblen torres humanes una mica estrafetes. Passegen entre la gentada un aire despitat i innocent. El ritual blau-grana de les copes té un triple component. El bany de multituds, l'oferiment a l'Ajuntament i la Generalitat amb salutacions des de cada balconada, i l'ofrena religiosa a la verge patrona de la ciutat. Tot un termòmetre col.lectiu, tot un còctel d'emocions i actituds. Des dels «supporters» a l'anglesa amb gotes d'independentisme, fins a la freda i postissa formalitat de l'església, passant per les temptacions del balcó. Demà comença la primavera.

EL FIL D'ARIADNA

De somnis i altres foteses

—Mariàngela Vilallonga—

El diumenge tenim el costum de comprar dos o tres, o fins i tot quatre, diaris diferents. Tots, inevitablement, porten els seus suplements setmanals, uns més luxosos, d'altres més discrets, però tots sens dubte amb molta lletra.

Tant de paper escrit a vegades excedeix els meus límits de lectura, que solen oscil.lar una mica en funció de l'estat d'ànim, del temps disponible, de les ganes de llegir, però també en funció de la temàtica tractada en els articles i reportatges, o dels seus autors. I no és infreqüent, darrerament, que a finals de setmana encara no m'hagi empassat tot allò que m'havia interessat des d'un primer moment i que havia decidit de llegir amb deteniment.

I és que, per manca de temps, cada dia haig de posar més en pràctica allò que em va dir, ja fa uns quants anys, un bon professor quan li vaig demanar si havia llegit no recordo quina novel.la d'un autor contemporani; em va contestar que no l' interessava i que ja feia temps que seleccionava acuradament i rigorosa les seves lectures, segons uns criteris determinats, perquè era obvi que, encara que només dediqués el seu temps a la lectura, no arribaria mai a esgotar tot allò que es produïa constantment o s'havia produït en literatura.

Semblant era allò que Modest Prats afirmava en la primera de les cartes —enyorades cartes!— amb la qual va encetar una col.laboració setmanal en aquest diari pel maig de 1984, dissortadament massa breu i ja acabada. La carta en qüestió anava dirigida a Josep Collelldemont, en aquells moments director d'aquest rotatiu, i en un dels seus paràgrafs podíem llegir el següent sobre la lectura: «Cada dia em convenço més —i m'adono que això és un símptoma clar i trist d'envelliment— que no m'he de moure del cercle reduït i segur dels clàssics: els mestres de la vida de l'esperit, els grans autors de la literatura universal, i la mitja dotzena de poetes de veu amiga i fidel, que mai no deceben el qui s'hi acosta amb bona voluntat».

Ara per ara, ja he arribat al moment en què no em queda més remei que deixar de banda molta lletra impresa i dedicar la meva atenció a allò que m'interessa professionalment o bé a allò que coincideix amb les meves preferències literàries, que són, ben se-

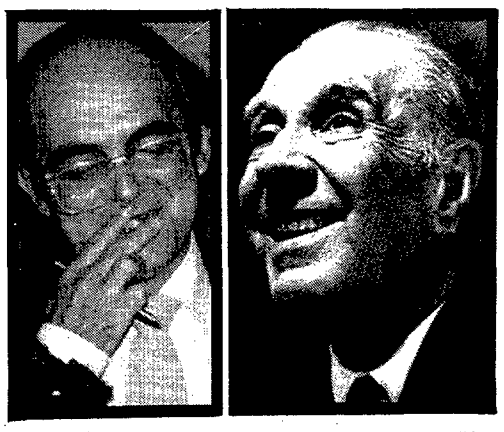

Terenci Moix i José Luís Borges, tots dos diferents, però units pel món literari

gur, arbitràries i mudadisses amb el lent o ràpid, però implacable, pas dels anys. Això no obstant, llegir alguns articulistes, els mateixos cada setmana, se m'ha convertir en costum i a vegades costa canviar els costums i es troben a faltar quan te'ls canvien sense cap tipus d'avís previ o raó aparent.

Tots aquests preàmbuls treuen cap perquè fa un parell de diumenges vaig llegir dos articles que en el fons s'assemblaven, de temàtica parella, però diversos en la forma i motivats per raons ben dispars. Estaven en el mateix diari, l'un imprès en el paper grisós i pastós dels fulls llargs i l'altre en el paper fi i brillant del suplement. Un era de Jorge Luis Borges i l'altre de Terenci Moix, amb la qual cosa es fa palès per on deriven els meus gustos literaris. Una feblesa com una altra.

L'article de l'argentí parlava del somni i s'allargava sobretot a glossar Lewis Caroll i la seva famosa *Alícia en el país de les meravelles.* El del català, transferit al paradís mesetari en qualitat d'estrany, parlava del seu somni grec als peus d'un Partenó en ruïnes i amb la il.luminació del «son et lumière» de ruta turístico-nocturna.

El nexe dels dos articles era el somni, però a dos nivells diferents. Borges feia referència al somni en la literatura, i a propòsit de l'expressió artística deia això: «Todas las artes son acaso una forma de sueño». Aleshores s'endinsava en els somnis fantàstics del llibre de Carroll. Terenci Moix, en canvi, es situava en un pla més concret i personal tot explicant un episodi que va viure en la realitat (la representació de la seva adaptació de *Salomé* a l'odeó d'Herodes Àtic als peus de l'Acròpolis d'Atenes) però que era l'acompliment d'un somni i en això es transformava efímerament.

Aquesta coincidència en un mateix punt, el somni, de dues persones tan llunyanes que s'acostaven gràcies a la màgia de la comunicació —en frase, bellíssima, d'un meu nou i bon amic—, em va recordar allò que en una ocasió vaig dir en algun lloc: «Escriure és somniar i somniar és viure», i em va suggerir aquestes notes d'avui escrites en el silenci i la quietud de la nit, després d'un dia agitat i amb el plaer retrobat de prendre novament el bolígraf i omplir el paper blanc, tan seductor, abans de deslligar els frens del subconscient, que vola amb puntualitat anglesa i disciplina prussiana nit rera nit, tot enfilant justament i recta els camins del somni.

Penso que hi ha dues menes de somnis: aquells que somniem desperts i aquells que gaudim/patim mentre dormim. ¿Uns són conscients i els altres inconscients, o tots dos participen al mateix temps de la consciència i de la inconsciència? Dubto que la frontera que els separa sigui molt compacta, més aviat penso que les interferències són nombroses i que es fa difícil d'esbrinar on acaba el somni deliberat i on comença l'instintiu, de la mateixa manera que no es pot determinar en ocasions on acaba el somni i on comença la realitat, i em pregunto també quina vida és més real, si la somniada o l'altra.

Diuen que tots somniem i que, si més no, ho fem sempre que dormim, però que quan ens despertem la major part de les ocasions no recordem allò que hem somniat. També diuen que somniar és bo, però sembla que hi ha èpoques de l'any que són favorables als malsons; això, almenys, es desprén d'un passatge de l'historiador llatí Suetoni, en el qual ens explica que l'emperador August «durant la primavera tenia una munió de malsons esgarrifosos, fútils i quimèrics, però durant la resta de l'any els tenia més espaiats i menys fútils».

Deu ser per això, perquè a l'aire ja s'endevina una feble i flonja olor de mimoses a punt de florir i de flors d'ametller, que de somnis se m'omplen els mots.

UN SOFÀ A LA RIBA

Museus

La setmana passada, oblidant per uns moments el merder de la Plaça de Catalunya, el nostre benvolgut Quim Nadal va anar al Palau Moja de Barna a presentar el llibre «Museus d'Història. Propostes per a un programa», de la gironina Dolors Farró.

L'acte, molt lluït, pel que em van dir, va ser una mena de presentació en societat de la Dolors, que, després d'haver treballat en el Museu d'Art de Catalunya, va anar al Museu Marés, on ara desenvolupa la seva carrera dedicada a la labor pedagògica, didàctica i científica.

El llibre té una portada important. Sobre un fons gris perla hi ha una foto d'en Fargnoli. A la foto es veu la Catedral i Sant Feliu, i una locomotora que passa pel pont de Pedret. La tinta d'aquesta reproducció és blau-marí, un color agraït que dóna la imatge d'una Girona tendra i assossegada. No voldria pas caure en l'error de dir que aquesta presentació acurada del text és una mena de simbologia del que el llibre ens vol dir. No hi voldria caure, però haig de reconèixer que la temptació hi és.

El llibre de la Dolors té tres parts diferenciades. En la primera hi ha una anàlisi exhaustiva de diversos museus del món. Una mena de fitxer que pot servir perfectament per a curiosos desocupats, per a estudiosos i per a futurs turistes que no pateixen la síndrome dels tours-operators. La segona part és una proposta de treball dedicada amb tota l'estimació al Museu d'Història de Girona, i a la tercera, hi ha la narració de l'aventura museística d'un imaginari senyor X, que va a la recerca d'una somniada excursió racional a un Museu encarcarat i trist.

L'aventura de la Dolors és com la màquina de tren. Intenta fer-nos veure que l'art i la cultura poden anar a tota marxa sense necessitat de patir sotragades de mediocritat, circulant per la via del dinamisme i de la presència activa en la vida de la ciutat.

JM Fonalleras

EL LECTOR ESCRIU

El Pla s'hauria de retirar

Sr. Director,

El Pla General, diu que preveu la necessitat de creació d'aparcaments al Barri Vell i al Sector Mercadal —eixample; d'això tots en som conscients. Doncs bé, resulta que sobre aquesta previsió, en el Pla General només hi ha un únic foli de memòria per a tota la Ciutat, i no explica res sobre places de pàrquing, quantitat, ni en l'actualitat ni en el futur. També porta que les noves ordenacions Güell, Mas Gibert, Campsa, Renfe, Pla de Girona, Font de l'Abella serviran també per a la descongestió dels apar-

Continua a la plana següent